

Pekka Rautio

Jaetun maakunnan identiteetti

Maakuntalehti Etelä-Karjalan alueidentiteetin muovaajana

Regional journalism and the regional identity of South Karelia

In the article, I study the construction process of the regional identity of South Karelia. The focus is on studying representations of regional identity by interpreting regional journalism between the years 1946 and 2006. Before the Second World War, South Karelia was very much a part of the Karelian Isthmus and the Province of Vyborg. However, as a result of the war, the border between Finland and the Soviet Union shifted and completely divided the area of South Karelia. The strip left on the Finnish side was further forced to construct its regional identity under massively changed circumstances. This was not an easy task for South Karelia. The areas that formed the new province were quite heterogeneous and the unifying factors between them were minor. Another key question was the impact of the eastern border on the subsistence of South Karelia. During the past six decades, the shift has been enormous. The border has changed from a closed one to a European-Russian gateway area. Also in terms of culture and identity, this transformation has meant growing cross-border activity, which has opened important discussions about the future regional possibilities and threats regarding regional identity.

Keywords: South Karelia, regional identity, regional journalism

Historiallisesta perspektiivistä tarkasteltuna Etelä-Karjala on rajansiirron jakama maakunta, jonka keskuskaupunki Viipuri sekä valtaosa entisestä maakunnallisesta kanta-alueesta jäivät sotien jälkeeseen nykyiseen Venäjän alueelle. Tämän jälkeen Saimaan ja uuden itärajan väliin jääneen kaistaleen tuli asemoitua uudelta pohjalta valtakunnan kartalle. Sittenkin maakunta on kulkenut pitkän kehityskaaren sotien traumatisoimasta raja-alueesta kohti talouden, liikenteen ja kulttuurien kohtauspaikkaa, jossa risteilevät tänä päivänä sekä Suomen, Venäjän että EU:n intressit. Tämä tekee Etelä-Karjalasta äärimmäisen mielenkiintoisen tutkimuskohteen alueidentiteetin näkökulmasta.

Tässä artikkelissa pureudutaan Etelä-Karjalan alueidentiteetin muutoksiin tarkastelemalla Etelä-Karjalan alueidentiteetin muotoutumista maakuntalehti *Etelä-Saimaasta* kerätyn aineistomateriaalin kautta. Artikkelissa käydään läpi keskeisimmät teemat, joiden pohjalta maakuntalehdessä on muovattu Etelä-Karjalan alueellista identiteettiä toisen maailmansodan jälkeisiltä vuosilta 2000-luvulle ulottuvalla ajanjaksolla. Artikkelin toimii läpileikkauksena Etelä-Karjalan alueellisen identiteetin lähihistoriaan mutta samalla myös kertomuksena siitä, mitkä ilmiöt, tapahtumasarjat sekä kehityskulut ovat vaikuttaneet identiteetin jäsentymiseen alueella. Artikkelin lopussa luodaan tiivis katsaus siihen, mitkä haasteet Etelä-Karjalan alueidentiteetin muodostusta jatkossa odottavat.

Identiteettiä etsimässä

Identiteetti on yksi vaikeimmin määriteltäviä käsitteitä sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä. Yhtäältä tämä kertoo identiteettien merkityksestä, toisaalta siitä, että identiteetit muuttuvat jatkuvasti sekä ajan että ympäristön paineessa. Identiteettien muotoutuminen onkin mielekkäintä ymmärtää rakentumisprosessiksi, jossa identiteetit saavat määreitä sekä kollektiivisista että yksilötason kokemuksista, jotka ovat peräisin menneisyydestä ja nykyisyydestä (Werbner & Modood 2000). Nämä puolestaan muodostavat yhdessä kokonaisuuden, joka suuntautuu tulevaisuuteen. Valmiiksi identiteetit eivät tule koskaan, sillä ne ovat aina keskeneräisiä ja jatkuvan työstämisen kohteita. Toisin sanoen identiteetin etsiminen akateemisen tutkimuksen puitteissa on erittäin vaikeaa, ellei mahdotontankin, sillä käsitteellisesti ei ole olemassa mitään stabiilia identiteettiä, jonka voisi halutessaan löytää.

Entä mitä identiteetti sitten oikeastaan on ja mitä sillä tarkoitetaan? Jyrki Loima (2006: 14–15) on määritellyt käsitteen identiteetti mielikuvamaisesti rakennelmäksi, koosteeksi tai uskomukseksi siitä, mitä haluamme olla tiettyssä yhteydessä. Tämä tarkoittaa, että identiteetiksi voidaan kutsua sekä yksilön että ryhmän uskomuspohjaista käsitystä itsestään. Identiteetti rakentuu siis suhteessa siihen kulttuuriin ja jäsenyyteen siinä kulttuurissa, joka kulloinkin koetaan omaksi. Samalla prosessi, jossa identiteettiä muodostetaan ja ylläpidetään, tuottaa myös itsessään kulttuuria, johon vastavasti on mahdollista samastua (Jukarainen 2001: 59–70).

Olellaisena peruslähtökohtana identiteetin tarkastelussa voidaan pitää sen muotoutumista suhteessa muihin. Tämä tarkoittaa, että identiteeteille luodaan merkityksiä ja sisältöä erojen tekemisen kautta. Oma identiteetti edellyttää aina eroa johonkin erilaiseen ”toiseen”, jolloin ”toinen” ei ole mikä tahansa erilaisuus, vaan ikään kuin ”meidän” määrittelemä ”muut”. Tällöin erottautuminen ”toisesta” merkitsee identiteetin kannalta sitä, että määrittelemällä sen, mitä ”toinen” on tai edustaa, kollektiivinen ”me” määrittelee oman itsensä (Jukarainen 2001: 65–70).

Tässä artikkelissa identiteetin määrittymistä tarkastellaan alueellisesta perspektiivistä tutkimalla maakuntalehti *Etelä-Saimaan* roolia Etelä-Karjalan identiteetin luomisessa sotien jälkeen siirretyn valtakunnanrajan kontekstissa. Kaakkois-Suomessa synnytettyihin tuolloin ”meidän” ja ”toisten” välisiin erontekojä ja identiteettejä muovaavia rajoja poliittisiin päätöksiin. Entinen Viipurin vaikutus-

alueen pohjoislaita joutui muodostamaan itselleen uutta identiteettiä Etelä-Karjalana. Artikkelissa kysytään, mistä aineksista maakuntalehti *Etelä-Saimaa* on rakentanut Etelä-Karjalaan uusia identiteettejä sotien jälkeisinä vuosikymmeninä. Aluetutkimuksen kentälle paikallistettuna artikkeli sijoittuu luonteeltaan ensisijaisesti konstruktionistisen kulttuurimaantieteen piiriin (ks. esim. Zimmerbauer 2008: 33–42).

Tutkimuksen lähtökohdat

Etelä-Karjalan maakunta mielletään artikkelissa sekä aluemaantieteellisten että sosiaalis-historiallisten tapahtumien ja muutosten tuotokseksi. Alueidentiteetti ja ihmisten alueellinen identiteetti erotetaan tässä yhteydessä toisistaan, ja jatkossa jaetun maakunnan identiteetin käsitteellä viitataan Etelä-Karjalan alueidentiteettiin eli eteläkarjalaisen identiteetin territoriaaliseen pohjaan (ks. Paasi 1986; Paasi 1999; Moring 2000: 87). Seuraavissa kappaleissa pureudutaan Etelä-Karjalan alueellisen identiteetin rakentumiseen analysoimalla maakunnallisen printtimedian tekstejä. Identiteettikysymysten yhteydessä kielelliset esitykset todellisuudesta ovat keskeisin osa mielikuvien tuottamista, välittämistä ja tulkintoja, jotka muokkaavat identiteettejä antamalla niille rakennusmateriaalia eli erilaisia merkityksiä ja määritelmiä. Etelä-Karjalan alueidentiteettiä jäsentäviä representaatioita analysoidaan juuri mediaesitysten kautta, sillä media ymmärretään erääksi keskeisimmäksi alueellista identiteettiä tuottavaksi instituutioksi hallinnollisten ja kulttuuristen organisaatioiden sekä talousalueiden toiminnallisten rakenteellisten vaikutuspiirirajojen ohella (Hujanen 1997: 99–100).

Maakunnallisessa kontekstissa median tehtävänä on välittää alueellista itseymmärrystä jäsentävää materiaalia levikkialueelle asemoiden samalla alueen identiteettejä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että media työstää tarvitsemansa levikkialueen yleisön alueellista identifioitumista, jotta kyseinen yleisö kokisi olevansa maakunnallisen median kohde. Näin tapahtuu reflektoidessa kohdeyleisölle merkityksellisiä asioita mutta toisaalta myös nostettaessa esille kohdeyleisön kannalta merkityksellisiksi muodostumassa olevia ilmiöitä. Alueidentiteettitutkimuksen kannalta tämänkaltaisen asetelma korostaa mediarepresentaatioiden olemusta todellisuuden rakentajina, sillä se mitä ja miten esitetään tai jätetään esittämättä vaikuttaa ympäröivästä todellisuudesta muodostettavaan kokonaiskuvaan (Paasi 1995a: 32; Mustonen 1997: 147–148).

Tutkimusta varten kerätty aineisto on laaja mahdollisimman edustavan kuvan välittämiseksi maakuntaidentiteettiä sivuavasta julkisesta keskustelusta. Aineisto kattaa maakuntalehti *Etelä-Saimaan* tekstejä toisen maailmansodan lopulta nykypäivään jokaiselta tasavuosikymmeneltä sekä kunkin vuosikymmenen puolivälistä vuosilta 1946, 1950, 1956, 1960, 1966, 1970, 1976, 1980, 1986, 1990, 1996, 2000 ja 2006. Yhteensä kyseisiltä vuosilta kertyi 789 lehtiartikkelia analysoitavaa aineistomateriaalia, joista tähän artikkeliin valikoitui viitattaviksi lähteiksi 58 sanomalehtitekstiä.

Sanomalehtiaineistoa kerättiin *Etelä-Saimaasta* aineistolähtöisesti ja sitä luokiteltiin teemoittaisen sisällönanalyysin keinoin. Analyysin kohteena oli koko maakunnallisen printtimedian sisältö pääkirjoituksineen, uutisineen, kolumneineen, pakinoineen ja mielipidekirjoituksineen. Aineiston pääteemat jäsentyivät ajallisesti edustavasta aineistosta itsestään käsin, ja teemojen sisällä analysoitujen artikkeleiden otannassa noudatettiin niin kutsuttua aineiston kylläntymismenetelmää: kunkin vuoden keskeisiä teemoja sivuavia kirjoituksia kerättiin niin kauan, kunnes aineisto ei enää tuonut uutta informaatiota tarkastelun kohteena olleesta teemasta (Eskola & Suoranta 1998: 62–63). Lopuksi jokaisen teeman kannalta informatiivisin aineistomateriaali valikoitiin esimerkiksi sekä lainauksiksi varsinaiseen tekstiin. Rakenteellisesti artikkeli etenee vuodesta 1946 vuoteen 2006 saakka, ja tekstissä esiintyvät viitteet kertovat päivämäärän, jolloin viittausten kohteena oleva aineiston osa on ollut *Etelä-Saimaassa* esillä.

Aineistosta esiin nostettuja pääteemoja 1940- ja 50-luvuilla olivat sotien jälkeinen jälleenrakentaminen Etelä-Karjalassa, alueen suhde menetettyyn Karjalaan ja karjalaisuuteen sekä kysymykset Etelä-Karjalan aineellisista elinolosuhteista, henkisestä elinvoimaisuudesta ja Karjalan palauttamisesta. Seuraavina vuosikymmeninä 60- ja 70-luvuilla *Etelä-Saimaan* pääteemoja alueidentiteetin muuttamisen näkökulmasta olivat Etelä-Karjalan suhde Neuvostoliittoon, maakunnan kaupungistuminen ja teollistuminen, kysymykset Etelä-Karjalan sisäisestä koheesiosta sekä Viipurin kulttuuriperinnön jakautumisesta maakunnan ulkopuolelle. Erityisesti maakunnassa tehtiin tuolloin erontekoja alueidentiteetin suhteen Kouvolaan, koska Etelä-Karjalan asema osana Kymen läänin hallintokokonaisuutta koettiin epäedulliseksi.

1980-luvulla *Etelä-Saimaan* keskeisimmät sisällönteemat alueidentiteetin muuttamisen yhteydessä muodostuivat Etelä-Karjalan läänihankkeen

sekä idänkauppakysymysten ympärille, ja 1990-luvulta lähtien aineistossa painotettiin vahvasti itärajan avautumisen sekä Neuvostoliiton hajoamisen kysymyksiä. Tuona aikana pohdittiin rajan ylittävän kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen lisääntymisen vaikutuksia alueelle sekä peilattiin Suomen EU-jäsenyyden merkitystä Etelä-Karjalalle uudenaikaisena rajamaakuntana. Lisäksi maakuntalehden identiteettiä rakentavista teemoista olennaiseksi nousi suhtautuminen venäläiseen ”toiseuteen”. Muita keskeisiä teemoja tuolloin olivat kysymykset perinteisen savupiipputeollisuusmaakunnan orastavasta rakennemuutoksesta sekä tulevaisuuden taloudellisesta kilpailukyvyistä. 2000-luvulle tultaessa aineisto painottui puolestaan aluepolitiikan teemoihin, joissa ruodittiin niin Etelä-Karjalan asemaa Etelä- ja Itä-Suomen rajalla kuin paikallisia kuntaliitoksiakin. Määrällisesti eniten aineistomateriaalia viimeisimmiltä tarkasteluvuosilta kertyi Etelä-Karjalan suhteesta rajaan sekä kasvavaan venäläisväestöön ja lisääntyneisiin venäläisvaikutteisiin.

Maakuntalehti *Etelä-Saimaa* alueidentiteetin muovaaja

Kuten Etelä-Karjalan alueidentiteettiä jäsentävien teemojen runsaus maakuntalehdessä osoittaa, mediassa esitetty alueellinen identiteetti ei ole käsitteellisesti itsenäinen kulttuurinen ilmiö, vaan se on sidoksissa alueella vaikuttaviin taloudellisiin, sosiokulttuurisiin ja poliittisiin (olo)suhteisiin (Moring 2000: 80). Maakuntalehtien roolia alueidentiteettien muotoutumisessa ovat Suomessa aiemmin tutkineet muun muassa Jaana Hujanen (2000) ja Inka Salovaara-Moring (2004). Lisäksi Raimo Salokangas (2003) ja Kari Hokkanen (2006) ovat tarkastelleet maakuntalehti Pohjalaisen ja Ilkan levikkialueiden sekä aluekäsitteiden sisällön välisiä yhteyksiä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien alueilla. Kaikissa edellä mainituissa tutkimuksissa keskeinen teema on ollut maakuntalehtien roolin tarkasteleminen suhteessa oman maakunnan identiteetin muodostukseen. Olennaisena tekijänä tähän on katsottu liittyvän identiteettien välineellisen tehtävän, millä on tarkoitettu sitä, että rakennettaessa maakuntia ihmisten mieliin aluekäsitteet on ymmärretty viime kädessä ihmistoiminnalla luoduiksi konstruktioiksi, joiden avulla maakuntalehtien levikkiä sekä alueellista legitimitteettiä on pyritty saamaan mahdollisimman suotuisaksi (Salokangas 2003: 405–412; Hokkanen 2006: 284–290).

Konkreettisesti alueidentiteettien välineellinen

luonne on tullut esille maakuntalehtien identiteettien muokkaamistyön yhteydessä, kun kollektiivisen ”meidän” ja toisten ”niiden” välisiä eroja on pyritty korostamaan (Hujanen 2000: 235–242; Salovaara-Moring 2004: 37–42). Etelä-Karjalassa merkittävimpänä maakunnallisen identiteetin toiminta-alueita rajaavana erontekojen tapahtumana on ollut aluetta supistanut valtakunnanrajan siirto, vaikka toki myös Kaakkois-Suomen maakuntalehtimarkkinoiden ahtaus sekä Kouvolan, Kotkan, Lappeenrannan, Imatran, Mikkelin ja Savonlinnan väliset kilpailuasetelmat vaikutusalueiden rajautumisineen ovat vaikuttaneet kaakkoissuomalaisen alueidentiteettien muotoutumiseen (ks. esim. Peltonen 1987: 152–159).

Nykyään maakuntalehtien toimintaympäristö Kaakkois-Suomessa on kuitenkin muuttunut menneistä vuosista huomattavan paljon, sillä lappeenrantalainen *Etelä-Saimaa*, Kouvolan Sanomat ja kotkalainen Kymen Sanomat ovat tällä hetkellä kaikki Sanoma Lehtimedia Oy:n omistuksessa. Lisäksi *Etelä-Saimaan* alueellisista kilpailijoista merkittävin, Imatralla ilmestynyt Uutisvuoksi, kuuluu myös Sanoma-konserniin. Levikin suhteen *Etelä-Saimaa* kattaa tänä päivänä käytännössä koko 134 000 asukkaan Etelä-Karjalan, kun taas Uutisvuoksen levikkialue rajoittuu maakunnan itäisiin osiin. Lukijoita *Etelä-Saimaalla* on päivittäin noin 80 000 henkilöä, ja sen levikki vuonna 2009 oli hieman yli 31 000 kappaletta. Uutisvuoksen tilauslevikki on vastaavasti noin 8 000 kappaletta ja ilmaisjakelupäivinä 25 000 kappaletta (Sanoma 2010; Etelä-Karjalan liitto 2010; Etelä-Saimaa 2010; Uutisvuoksi 2010).

Puoluepoliittisesti nykyisellä nimellään yhtäjaksoisesti vuodesta 1914 alkaen ilmestynyt *Etelä-Saimaa* on sitoutumaton maakuntalehti, vaikka sen aiemmat yhteiskunnalliset siteet ovat olleet lukuisien muiden maakuntalehtien tavoin aina 1990-luvun alkuvuosiin saakka Suomen Keskustan tai sitä edeltäneen Maalaisliiton suunnalla (Anttila 2005: 227–228). Sinällään tämä ei tietenkään sivuuta sitä tosiseikkaa, ettei mikään maakuntalehti toimi missään olosuhteissa yhteiskunnallisessa umpiossa tai tyhjiössä, vaan lehti heijastaa painotuksillaan ja kannanotoillaan omaa aikaansa sekä arvomaailmaa. Yksinkertaistettuna tämä näkyy jo valikointina siitä, mistä näkökulmasta asioita tuodaan esille. Tämä tulee yksittäisen lukijan kannalta näkyvästi esiin esimerkiksi pääkirjoituksissa, joissa lehden tahtotilaa maakunnallisten asioiden suhteen on mahdollista suorimmin esittää.

Identiteetin rakennusympäristö sotien jälkeen (1946–1956)

Nykyinen Etelä-Karjala oli sotiin saakka luonnollinen osa Karjalankannasta ja Viipurin lääniä. Lappeenrannan seutu kiinnittyi Viipuriin Saimaan kanavan kautta ja Imatra kehittyi puolestaan Vuoksenlaakson teollisuusalueen sisällä. Viipuri toimi koko alueen aineellisena sekä henkisenä keskuksena, vaikka maakunnan vaikutusalueajat esimerkiksi Etelä-Savoon nähden olivat häilyviä alueen pohjoisimmalla laidalla ja vaikka maakunnan itänurkalla sijainnut Parikkalan alue suuntautuiikin toiminnallis-taloudellisesti osittain Laatokan Karjalaan. Tämä kaikki kuitenkin katkesi väkivaltaisesti ja nopeasti toisessa maailmansodassa, jonka seurauksena Suomi velvoitettiin luovuttamaan rauhansopimuksen ehtojen sanelemana valtaosa Karjalankannaksesta ja Viipurin läänistä Neuvostoliitolle. Suomen puolelle jäänyttä maakaistaletta Saimaan ja uuden rajan välillä ryhdyttiin kutsumaan Etelä-Karjalaksi. Huomattavasti entisestä supistuneen maakunnan tuli ryhtyä rakentamaan aineellisten puitteiden ohella myös identiteettiään uudelta pohjalta ilman Viipuria (ks. esim. Peltonen 1987: 152–159; Talvi 1987: 92–98).

Elinolosuhteet ja elämisen aineelliset puitteet olivat puutteellisia rajansiirron jakamassa Etelä-Karjalassa. Radikaalisti muuttuneet olosuhteet olivat jättäneet maakunnan ilman ehdotonta keskuskaupunkiaan ja kanta-alueita, minkä lisäksi entiset liikenneyhteydet olivat poikki. Niukoista resursseista oli pystyttävä myös jakamaan yhä enemmän väestömäärälle siirtoväen asettauduttua kantaväestön sekaan (ES 15.1.1946).

Agraarisen Etelä-Karjalan talouselämässä korostettiin sotien jälkeen erityisesti maanviljelijöiden tärkeää asemaa. Samalla myös muistutettiin, kuinka jo alueen perinteet ja historia velvoittivat yritteliääseen toimintaan raskaiden aikojen keskellä, vaikka pinnan alla kyti selvästi huoli yleisestä mielialojen katkeroitumisesta:

Meidän on tällä hetkellä ennen kaikkea muuta suunnattava toimintamme maatalouselämämme kohottamiseen. Vaikeinakin aikoina on kansan aina katsottava luottamuksellisesti tulevaisuuteen ja sen mukaisesti toimittava. Ja niin on erikoisesti maamme maanviljelijäväestön tehtävä. Jos sen usko tulevaisuuteen horjuu ja siitä johtuen se menettää työtarmsonsa, niin ovat tämän maan ja kansan mahdollisuudet selvitä vaikeuksistaan olemattomat. (ES 14.9.1946).

Alueellisella tasolla tarkasteltuna sotien jälkeinen tilanne merkitsi puolestaan sitä, että ennen vahvasti Viipuriin tukeutuneet Lappeenranta ja Vuoksenlaakson taajamat jäivät täyttämään syntyynyttä tyhjiötä:

Ennen kuin selostamme sitä osuutta, jonka karjalaiset yrittäjät ovat antaneet tämän ”tynkäosan” hyväksi, johdettakoon lyhyesti mieleen se monista muistoista aina mielissämme elävä oma Karjalamme, joka on siirtynyt rajan toiselle puolen. Mehän muistamme jopa näin lähinaapuruudessa asuvat lappeenrantalaiset, vanhan Viipurin, jossa käytännöllisesti katsoen olimme jokapäiväisiä vieraita. Elimme tavallaan kuin Viipurin varjossa, mutta silti oli silloin jos nytkin sydämässämme rakkaus tätä naapurikaupunkia kohtaan. (ES 25.11.1950).

1950-luvulla huoli Etelä-Karjalan elinvoimaisuuden turvaamisesta oli kansallisestikin esillä valtakunnan rajan siirtämisestä aiheutuneita haittoja käsitellessä mietinnöissä (KomM 1956:26). Etelä-Karjalan elinolosuhteiden ongelmaksi todettiin etenkin tilojen pirstoutuminen, mikä vaikeutti huomattavasti maatalouden sekä metsätalouden harjoittamista raja-alueen liepeillä. Keskeisten pohjois–etelä-suuntaisten liikenneyhteyksien katkeaminen vaikeutti vastaavasti tavarankuljetusten ja ihmisten liikkumisen järjestämistä Etelä-Karjalassa. Kun myös etäisyydet rannikon satamakaupunkeihin olivat kasvaneet maakunnan pääliikenneväylien ollessa puutteellisia sekä heikkotasoisia, pidettiin tilannetta Etelä-Karjalan teollisuuden logististen järjestelyiden ja koko alueen talouselämän kannalta erittäin kielteisenä. Lisäksi Saimaan kanava oli maakunnalle katkenneena ja käyttämättömänä täysin merkityksetön. Toisaalta huolissaan oltiin myös raja-alueen henkisen elinympäristön tilasta:

Paitsi sitä hankaluutta, minkä erilaisten lupien hankkiminen ja määräysten noudattaminen käytännössä aiheuttaa rajaseudun väestölle, vaikuttaa tällaisten poikkeuksellisten rajoitusten alaisena jatkuvasti eläminen yleensä henkisesti masentavasti ja omatoimisuutta rajoittavasti. (KomM 1956:26: 24–27).

Julkisessa keskustelussa tyytymättömyys kaakkoi- sen rajamaakunnan aluekehityksen yleiseen tilaan ja siirtoväen heikkoon asemaan kulminoitui ajoittain vaatimuksiksi Karjalan palauttamisesta

Suomelle. Virallisesti aihe oli äärimmäisen arkaluontoinen, sillä rauhanehdoissa määriteltyä Suomen ja Neuvostoliiton välistä ystävyyttä ei haluttu vaarantaa valtionjohdon taholta. Toisinaan kiihdyttä Karjala-keskustelua hillittiin aina Kremlistä käsin (ES 14.7.1956). *Etelä-Saimaan* sivuilla epärealistisimmat kuvitelmat kehoitettiin tyystin unohtamaan, sillä menneeseen ei näyttänyt olevan paluuta. Rivien välistä välittynyt viesti oli selvä: maakunnassa oli tyytyminen siihen, mitä jäljelle oli jäänyt, ja elinolosuhteita sekä identiteettiä oli rakennettava mukautumalla suuren naapurin ehtoihin.

Etelä-Karjala – Tynkä-Karjala? (1960–1966)

Siirryttäessä 1960-luvulle taloudellis-yhteiskunnalliset muutokset olivat yhä selkeämmin näkyvillä Etelä-Karjalassa. Maaseudulla koettiin jo suoranaista väestökatoa, kun taas kaupunkien ja kauppaloiden väkiluku jatkoi kasvuaan (ES 2.1.1960). Yleinen elintaso oli kohonnut ja orastava nousukausi otettiin ilolla vastaan. Erityistä tyytyväisyyttä maakunnassa herätti alueella sijaitsevien vientiteollisuusvetoisten metsä- ja puunjalostustehtaiden menestyminen (ES 20.2.1960).

Koheneva elintaso ei kuitenkaan poistanut esimerkiksi tieverkon puutteita Etelä-Karjalasta. Kuljetusyhteydet koettiin edelleen ongelmallisiksi, vaikka Moskovassa käydyt neuvottelut toivatkin marraskuussa 1960 alueelle hartaasti toivotun tuloksen. Itänaapuri ilmoitti tuolloin olevansa valmis vuokraamaan Saimaan kanavan neuvostoliittolaisen osan Suomelle 50 vuodeksi, mikä nostatti samalla toiveita Viipurin hallinnasta (ES 25.11.1960).

Alueidentiteettiä silmällä pitäen Etelä-Karjalassa pohdittiin tuohon aikaan toistuvasti karjalaisen kulttuurin asemaa maakunnassa, ja lähimenneisyys oli puheissa vahvasti läsnä. Muun muassa maisteri Riitta Heinosen uutisoitiin kuvaalleen paikallisen kotiseututyön tehtäväkenttää Etelä-Karjalan maakuntaliiton kevätkokouksessa tähän tapaan:

Nykyinen Etelä-Karjala on kapea kaistale maata rajan ja muun Suomen puristuksessa. Ehkä näin voisi yksinkertaisesti luonnehtia aluetta, joka on menettänyt vuosisataisen kulttuurikeskuksensa ja jolta tärkein liikennesuunta on tukkeutunut. Haluaisin erikoisesti korostaa, että Etelä-Karjala ennen kaikkea edustaa vanhinta karjalaisuutta sen omalla maaperällä ja tällaisena nykyoloissam-

me ainutlaatuisena reliktilalueena on juuri tämän entisen kulttuuriperinnön vaaliminen maakunnan tärkeimpiä velvollisuuksia. (ES 4.2.1960).

1960-luvun puolivälissä ”jäljelle jääneen tynkä-Karjalan” mahdollisuuksia sekä uhkia eriteltiin puolestaan Lappeenrannassa järjestetyssä maakuntaseminaarissa (ES 11.1.1966). Seminaarissa kysyttiin, koettiinko Etelä-Karjalassa ylipäänsä tarpeeksi maakunnallista yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteisten asioiden ajamisen perustaksi, sillä ilman halua olla eteläkarjalainen ja toimia eteläkarjalaisuuden puolesta maakunnan kehittäminen oli vaikeaa. Tätä selitti se, että Etelä-Karjalan väestöpohjaa pidettiin useissa pohdinnoissa liian hajanaisena kokonaisuutena yhteisten maakunnallisten asioiden ajamiseen, vaikka alueen todettiin integroituneen taloudellisesti voimakkaan teollistumisen ja liikenneyhteyksien parantumisen myötä (ES 12.1.1966). Henkisesti maakunnalta katsottiin kuitenkin yhä edelleen puuttuvan sitä yhdistävät siteet, joita ei ollut kyetty luomaan sotiin jälkeen. Eräänä keskeisimpänä syynä tähän pidettiin sitä, että Viipurin perintö oli mennyt maakunnalta sivu suun. Etelä-Karjalan asenneilmapiiri esimerkiksi viipurilaisten kauppiaiden tai evakkojen alueelle siirtymistä kohtaan ei ollut vaikuttanut tiukoissa olosuhteissa kovinkaan myönteiseltä. Kun vielä lisäksi monet entisen Viipurin läänin kulttuuris-sosiaalisista laitoksista oli hajautettu toisaalle pitkin Etelä-Suomea – hallinnolliset laitokset Kymenlaaksoon ja suuret väestömäärät Helsinkiin, Tampereelle ja Lahteen – ei Etelä-Karjalasta ollut muodostunut alueellisesti ja toiminnallisesti eheää Viipurin läänin perinteiden jatkajaa vaan pikemminkin hajanaisista paikalliskeskuksista koostuva maakunta, jonka alueista Lappeenranta, Ylä-Vuoksi ja Parikkala eivät olleet tottuneet olemaan vuorovaikutuksessa toistensa kanssa.

Kasvukipuja Etelä-Karjalassa (1970–1976)

1960- ja 70-lukujen taitteen julkisessa keskustelussa yhteiskunnallisen herännäisyyden teemat sekoituivat Etelä-Karjalan maalaisvaltaisen maakunnan elämään, vaikka toisaalta vanhoista perinteistä pyrittiin pitämään entistä tiukemmin kiinni yhteiskuntailmapiirin vapautuessa. Kulttuuristen juurien tunnustaminen todettiin monissa karjalaisseurojen juhlissa välttämättömäksi, etenkin jos modernisoinnin koettiin merkitsevän samalla alueellisen omaleimaisuuden häviämistä (ES 13.4.1970). Samalla tosin myönnettiin, että koko karjalaisuutta koskevaan keskusteluun ja toimintaan kaivattiin

kipeästi uusia tuulia. Erityisen kiinnostuneita oltiin siitä, olisiko Lappeenrannan mahdollista kehittyä modernin ajan karjalaisuutta edustavaksi keskuspaikaksi:

Pitkän ajan näytti siltä, että alueeltamme ei enää löydy vanhan iloisen Viipurin mantteliperijää. Ilman voimakasta keskusta eivät kulttuuri ja talouselämäkään pääse täyteen kukoistukseensa. Viime vuosina on Lappeenrantaan kohdistettujen toiveiden todettu alkavan täytyä. Erinäisissä tutkimuksissa on Lappeenrannalla havaittu olevan erinomaiset mahdollisuudet kehittyä koko itäisen Suomen huomattavimmaksi keskuksiksi. (ES 1.9.1970).

Kasvuoptimismia ruokki etenkin Lappeenrannan hyvä sijainti sekä Helsingin että Leningradin kullutusmarkkinaetäisyydellä, vaikka petrattavaakin toki vielä löytyi. Tyytymättömyys Viipurin perinnönjaon epäoikeudenmukaisuutta kohtaan kasvoi näet Etelä-Karjalassa aina sitä mukaa, mitä kiistatommiksi perinnön jakautumisen aluetaloudelliset vaikutukset osoittautuivat. Rikastuttivathan luovutetun alueen siirtoväki ja alueelta siirretyt laitokset Etelä-Karjalan sijaan lähinnä Päijät-Hämeen ja Kymenlaakson yhteiskuntaelämää (Peltonen 1987: 32–43, 122–151). Erityisesti Lappeenrannassa hiersi Kouvolan kehittyminen Kaakkois-Suomen tärkeimmäksi hallintokaupungiksi sen jälkeen, kun Viipurin läänin Kanta-Suomen yhteyteen jääneiden alueiden pääkaupunkikysymys oli jouduttu ratkaisemaan äänestyksellä vuonna 1948. Kymenlaakson maakuntaliitto oli osoittautunut tuolloin tehokkaaksi, ja sen aktiivinen kannanotto kaakkoisen Suomen aluehallinnon uudelleenjärjestämiseen vaikutti voimakkaasti Kymen läänin rajoja sekä läänin pääkaupunkikysymystä koskeviin päätöksiin (Talvi 1987: 95–98). Etelä-Karjalan maakunnallisilla elimillä ei vastaavia valmiuksia ollut, sillä maakuntaan perustettiin virallinen maakuntaliitto vasta vuonna 1954.

Edellä mainittua taustaa vasten Kymen läänin sisäistä kiinteyttä kyseenalaistettiinkin säännöllisin väliajoin Etelä-Karjalasta käsin. Virallisessa kannanotossaan Etelä-Karjalan maakuntaliitto esitti sisäasiainministeriölle selkeän pesäeron tekemistä Kouvolan suuntaan:

Kun kuitenkin läänissä on kaksi erillistä ja voimakkaasti kehittyvää talous- ja kulttuurialuetta, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala, ja kun asukasmäärä yksin ei ole itsehallinnolle ratkaiseva, vaan myös alueen teollisuus ja talous, esitämme kanta-

namme, että Etelä-Karjalan maakunta olisi itsenäinen hallintoalue. (ES 19.11.1970).

Paradoksaalisesti kuitenkin edes kaikki Etelä-Karjalan kunnat eivät olleet tuohon aikaan mukana oman maakuntaliittonsa toiminnassa, ja maakunnallisen yhteistyön arvioitiin näivettyvän kokonaan viimeistään silloin, kun Lappeenranta ilmoitti vetäytymispäätöksestään Etelä-Karjalan maakuntaliitosta (ES 30.12.1970). Syynä irtautumiseen oli se, että näkemuserot sekä aluepoliittiset eturistiriidat maakuntayhteistyön päämääristä ja keinoista Etelä-Karjalan kaupunkien ja maalaiskuntien välillä vaikuttivat tuolloin ylitsepääsemättömän suurilta.

Välitilassa (1980–1986)

Siirryttäessä 1980-luvulle vaatimukset omasta läänistä olivat Etelä-Karjalassa vahvasti esillä, ja maakunnan johtohenkilöt liputtivat avoimesti asian puolesta. Väliportaan hallinnon uudistusehdotukset olivat tulossa käsittelyyn, eikä Etelä-Karjalassa haluttu jäädä seuraamaan taka-alalle, kuinka hallinnon uudistus tulisi vaikuttamaan läänien ja maakuntien toimivaltasuhteisiin. Nyt katsottiin, että oli aika toimia oman läänin puolesta, ennen kuin olisi liian myöhäistä (ES 7.3.1980).

Vetoomusten keskeisimpänä perusteena oli se, ettei Etelä-Karjalan talousmaakunta-alue voinut enää jatkossa toimia pelkästään maakunnallisena alueena Kymen läänin sisällä, sillä se täytti itsenäiselle läänille vaadittavat kriteerit. Lappeenrannan kaupunginjohtaja Jarmo Kölhin mielestä Etelä-Karjala olikin luisumassa Viipuri-keskeisen maakunnan reuna-alueesta ja Viipurin läänin takamaasta Kouvola-keskeisen Kymen läänin perifeeriseksi reuna-alueeksi:

Meidän, jotka olemme kokeneet sodan jälkeisen kehityksen Kouvola-keskeisessä Kymen läänissä ja tästä aiheutuneet takamaa-aseman monet ongelmat, on nyt noustava yhtenä miehenä toimimaan Etelä-Karjalan läänin puolesta, mikäli läänin jakoa valtakunnassa – kuten näyttää – tarkistetaan. (ES 13.2.1980).

Vaikka maakunnan nokkamiehet matkustivat Helsinkiin luovuttamaan valtioneuvostolle kirjelmän, jossa vaadittiin Etelä-Karjalan läänin perustamista, ei Etelä-Karjala kuitenkaan mahtunut uusien läänien joukkoon hallituksen aluepoliittisen ministeriöliiton periaatepäätöksessä (ES 29.5.1980). Läänien määrää ei haluttu lisätä hallitsemattomas-

ti, eikä Etelä-Karjalan edellytyksiä toimia itsenäisenä aluehallinnollisena kokonaisuutena pidetty epävarmassa taloustilanteessa riittävinä.

Läänihankkeen kariutumisen jälkeen yhteistyöongelmat maakunnan sisällä alkoivat jälleen kärjistyä (ES 14.1.1986, ES 16.9.1986). Jatkuvan eripuraisuuden sekä Lappeenrannan ja Imatran välisen kilpailun ei katsottu parantavan edellytyksiä eteläkarjalaisen identiteetin vahvistumiselle, ja maakunnallista itseymmärrystä sekä itsetuntoa kohottavia toimia vaadittiin pikaisesti tehtäväksi. Eteläkarjalaisuuden positiiviseksi esilletuomiseksi tarvittiin alueellista identiteettiä sitovia elementtejä ja maakuntaa yhdistäviä nimityksiä. Haaveet kohdistuivat maakuntaa tunnetuksi tekevän keskuskaupungin symboliseen voimaan. Etäiseksi koetun Kouvolan varjossa alueellisen imagon ja identiteetin ei ainakaan uskottu vahvistuvan:

Tänne on saatava tulemaan ja jäämään ihmisiä, jotka ovat kyvykkäitä ja uskovat tähän alueeseen. Nyt tästä kaikesta on luotu sellainen valtakunnallinen mielikuva, että eipä juuri hokuta. Täällä norpat kuolee, myrkkyyvaunut vuotaa Vainikkalassa, Imatra on konkurssissa, Svetogorskissa työt loppuvat, Saimaan kanava menee umpijäähän, Valco kummittelee. Helsinkiläiseksotiikka tuottaa puhetta humpasta, kalenoista. Kukaan ei oikeastaan kerro minkäläistä täällä on. (ES 20.11.1986).

Erityisesti Etelä-Karjalassa jouduttiin pohtimaan keinoja väestön rajun vähenemisen sekä työttömyyden lisääntymisen hillitsemiseksi. Suhteellisen yksipuolisen suurteollisuuden ympärille keskittyneen alueen taantuvalla elinkeinoelämälle sekä tyhjenevälle maaseudulle oli pakko löytää piristystä, vaikka keinot vaikuttivatkin rajallisilta. Tuttuja lääkkeitä oli tarjolla: Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tuottamaa tietotaitoa teknologisen osaamisen alalla, matkailun kehittämistä ja tunnusteluja idänkaupan lisäämiseksi (ES 7.2.1986, ES 20.3.1986, ES 31.12.1986). Kokonaisuudessaan ilmapiiri oli kuitenkin melko seisahtunut, etenkin jos ajateltiin kuinka mullistavien tapahtumien kynnyksellä maakunnassa elettiin. Idässä olivat muutosten tuulet alkamassa puhaltaa.

Suurten muutosten äärellä (1990–1996)

1990-luku käynnistyi Etelä-Karjalassa odottavissa tunnelmissa. Rajan takaisessa Neuvostoliitossa elettiin perestroikan ja glasnostin kriisiaikaa, eikä uudistusten tulevaisuus vaikuttanut yhteiskunnal-

lisesti tai taloudellisesti helposti ennustettavalta. Sosialistinen yhteiskuntajärjestelmä oli ajautunut monessa itäblokin maassa romahtamispisteeseen ja Etelä-Karjalassa ryhdyttiin varautumaan rajanaapurissa tapahtuvan kuohunnan seurauksiin. Suhtautuminen oli kahtalaista. Yhtäältä itärajan avautumisen avaamia mahdollisuuksia tuotiin voimakkaasti esille, toisaalta epävakaa tulevaisuuden seurausvaikutukset herättivät paljon kysymyksiä. Yleisenä toiveena oli, että kehitys raja-alueella sujuisi hallitusti ja rauhallisesti, jotta levottomuuksilta vältyttäisiin (ES 2.1.1990).

Suurimmaksi uhkaksi epävakaassa tilanteessa koettiin itärajalle kohdistuva hallitsematon pakolaisvirta (ES 11.4.1990, ES 27.11.1990). Epävarmat tiedot Itä-Euroopan tilanteesta ruokkivat huhuja, ja hurjimpien arvioiden mukaan yksistään Viipurin alueella oli tuhansia halukkaita maasta muuttajia. Eteläkarjalaisille suhteellisen äkillisesti julkisuuteen noussut pakolaiskysymys oli vieras ilmiö, etenkin kun se teki tuloaan pitkään suljettuna olleen rajan takaa idästä. Samalla kuitenkin alkoi käydä selväksi, että kanssakäyminen ja vuorovaikutus rajan yli tulisivat lisääntymään huomattavasti aiemmasta.

Myös aluetalouden näkökulmasta tarkasteltuna katseet käännettiin entistä tiiviimmin itärajan suuntaan sekä lähialueyhteistyön hyödyntämätömiin mahdollisuuksiin. Etelä-Karjalassa haluttiin päästä osalliseksi mittaville itämarkkinoille, joiden ensimmäisiksi etäpisteiksi kaavailtiin vapaan kaupan erityistalousalueita (ES 26.1.1990). Suuren mittakaavan yhteistyösuunnitelmat herättivät kuitenkin paljon kysymyksiä, sillä takeet lähialueyhteistyön toteutumisesta olivat epäselviä, eikä Neuvostoliiton sekava tilanne houkuttellut riski-investointeihin. Pyyhettä ei siltikään haluttu heittää kokonaan kehään, olivathan vuosisadan mahdollisuudet lähellä, vaikka samalla harmittavan kaukana: *”Svetogorskiin on Imatralta lyhyempi matka kuin Ruokolahdelle, mutta imatralaisten Sveto-suunnitelmat ovatkin olleet kaikkein vähiten kiinni maantieteestä.”* (ES 25.10.1990).

Kokonaisuudessaan Etelä-Karjalan asema rajan kupeessa oli erittäin haastava, sillä Neuvostoliiton ennustamattomiin tapahtumiin ei voitu käytännössä vaikuttaa millään tavoin maakunnallisesta mittakaavasta käsin. Paljon puhuvasti rajat ylittävissä yhteistyössä oltiin tuolloin pisimmällä ympäristönsuojelun saralla, vaikka tässäkin tapauksessa vaatimukset yhteistoiminnan lisäämisestä ehdollistuiivat usein pelolla rajan peittämisestä (ES 26.4.1990, ES 11.6.1990). Toisaalta Neuvostoliiton murretila antoi myös erityispontta Karjalan

kysymyksen esille nostamiseen. Itäisen naapurin toivottiin suhtautuvan perestroikan edessä myönteisemmin YYA-sopimuksen uudelleentulkintoihin, eikä optimistisimpien arvioiden mukaan vaikuttanut enää täysin mahdolltomalta ajatukselta, ettei tulevina vuosina voitaisi ottaa puheeksi vaikkapa rajantarkistuksia (ES 18.4.1990). Monille fyysisten raja-aitojen mahdollinen madaltuminen ei kuitenkaan muuttanut maantieteellisiä tai historiallisia realiteetteja: Viipuri oli menetetty, eikä Karjalaa ollut olemassa entisessä muodossa (ES 17.12.1990).

1990-luvun puolivälissä suuret muutokset jatkuivat. Etelä-Karjalasta oli tullut Suomen EU-jäsenyyden myötä osa Euroopan Unionia, eikä rajanaapurinakaan ollut enää Neuvostoliitto vaan Venäjän federaatio. Maakunnan kehitysstrategioissa tämä merkitsi potentiaalista sijaintia *”miljoonan ecun paikalla”* (ES 28.10.1996), ja Venäjälle suuntautuvaan yhteistyöhön sekä investointeihin tähdättiin nyt EU:n aluepoliittisten Interreg- ja Tacis-tukiohjelmien avulla:

EU:n ulkorajan painoarvo on merkittävä tekijä, sillä Etelä-Karjala tarjoaa palveluvarustukseltaan ja liikenneyhteyksiltään kansainvälisesti ajateltuna ainutlaatuisen paikan ulkomaisille Venäjän markkinoille suuntaaville yrityksille. (ES 10.2.1996).

Raja-alueen yhteistyön kehitykseen liittyi kuitenkin edelleen monenlaisia epävarmuustekijöitä, sillä itänaapurin tapahtumia oli vaikea ennustaa: *”Kaiken kattavana viitekehystenä vapaavyöhykkeelle on iso Venäjänmaa. Miten käy kesäkuun vaaleissa? Säilyykö yhteiskuntarauha, koheneeko maan talous, paraneeko ihmisten ostovoima?”* (ES 16.5.1996). Kaikista kysymysmerkeistä huolimatta maakuntavaikuttajat vaativat elinkeinoelämältä rohkeutta tiivistää kauppasuhteita Venäjän kanssa, koska idänkaupan ja rajalogistiikan työpaikkojen toivottiin tuovan kipeästi kaivattua piristystä lamasta toipuvalle teollisen rakennemuutoksen alueelle. Olihan keskimäärin noin joka viides työvoimaan kuuluva yhä vailla työtä, ja Etelä-Karjalan yleiset kehitysnäkymät oli arvioitu maan heikoimmiksi (ES 6.8.1996, ES 3.12.1996).

EU-vetoisten kehityshankkeiden taustalla suhtautuminen Euroopan Unioniin oli hyvin varauksellista erityisesti maakunnan maaseutuvaltaisissa kunnissa (ES 19.2.1996). Toisaalta suhtautuminen oli, jos mahdollista, vieläkin varauksellisempaa itärajan avautumiseen sekä lisääntyvään kanssakäymiseen venäläisten kanssa. Konkreettisesti negatiivi-

simpina itärajan avautumisen mukanaan tuomina lieveilmiöinä pidettiin esimerkiksi ”viinarallin” seurausvaikutuksia, jotka näkyivät Etelä-Karjalassa alkoholin kokonaiskulutuksen kasvuna sekä väkivaltarikollisuuden ja itsemurhien lisääntymisenä (ES 17.9.1996). Yleisestikään kielteiset asenteet venäläisiä kohtaan eivät olleet harvinaisia, ja venäläisvastaisuuden arveltiin pahimmillaan jopa itsessään jarruttavan yhteistyötä naapurin kanssa (ES 21.9.1996). Nurkkapatrioottisesta protektionismista kannustettiin kuitenkin etenemään kohti aidompaa kanssakäymistä ja ymmärrystä pelkojen sekä vihamielisten ennakkoluulojen purkamiseksi. Eikä luottamuksen lisäämiseksi riittänyt pelkästään se, että keskustelu maakunnan asemasta Venäjän portilla kulminoitui EU-rahoitteisten raja-aluehankkeiden toteutuskelpoisuuden arvioimiseen, jossa kysyttiin pelkistetyimmillään, miten rajakaupasta saataisiin eniten hyötyä ja kuinka tähän tähtäävät rahoitushakemukset tuli laatia. Tarvittiin muutakin kuin ”valuuttavieraanvaraisuutta”, minä puitteissa lähes jokainen itärajan taajamaseutu halusi olla portti itään (ES 27.11.1996).

Karjalan kunnailta korkean teknologian kasvualueeksi? (2000–2006)

Vuosituhanne vaihteessa Etelä-Karjalassa korostettiin maakunnan siirtymistä uusiin teknisiin sekä taloudellisiin toimintaympäristöihin, joissa vain dynaamisimmat kasvualueet tulisivat menestymään. Kiihtyvästi automatisoituvan suurteollisuuden varaan ei voitu enää laskea samoin kuin ennen, ja maakunnan elinkeinorakennetta vaadittiin monipuolistettavaksi sekä päivitettäväksi paljon puhutun informaatioyhteiskunnan suuntaan. Sopeutumista 2000-luvun globaaliin kilpailutalouteen varjostivat kuitenkin väestön väheneminen sekä yhteistyöongelmat maakunnan sisällä (ES 21.4.2000). Ydinalueyhteistyö Lappeenrannan, Joutsenon ja Imatran kesken takkusi, eivätkä Etelä-Karjalan seutukunnat löytäneet maakunnan etua palvelevia yhteisiä intressejä riittävän usein. Tämä toi esille jälleen kysymyksen maakunnan identiteetistä, sen mahdollisesta puuttumisesta sekä tarpeellisuudesta ylipäättään. Elinkeinoelämän strategioissa vahva maakunnallinen identiteetti nimettiin menestyksekkään kilpailukyvyyn elinehdoksi. Etelä-Karjala ei olisi houkutteleva kohde, jos sen perimmäinen alueellinen identiteetti olisi hukassa.

Aluepoliittisen yhteistyön toteutuminen maakunnan sisällä herätti voimakasta keskustelua (ES 5.3.2000). Yhteistyöstä saatavien hyötyjen ei

katsottu jakautuvan tasapuolisesti, ja ylipäättään kuntien yhteistyötarve oli aluetaloudellisista lähtökohdista riippuen hyvin erilaista maakunnan sisällä (ES 29.8.2000). Pirstoutunutta tilannetta toimivammaksi tulevaisuuden toimintamalliksi esitettiin maakunnan voimavarojen yhdistämistä. Vastakkainasettelujen sijaan oli löydettävä halua yhteistoimintaan, sillä maakunta tarvitsi ehdottomasti moottorikseen yhden vahvan aluekeskuksen eikä toistensa kanssa kilpailevia seutukunnallisia keskuksia (ES 12.9.2000). Etelä-Karjalaan olisi kehitettävä riittävän suuri ja yhtenäinen kasvukeskus, joka vetäisi mukanaan ympäristökuntiaikin:

On maakunnasta kiinni, mihin sarjaan Etelä-Karjala haluaa. Jos se meinaa päästä kehityksen vauhtiin ja ensimmäiseen luokkaan, se vaatii kylä toisenlaista yhteistyötä. (ES 22.11.2000).

Puheet maakunnallisen kasvukeskuksen tarpeellisuudesta ruokkivat voimakkaasti keskustelua Imatran, Joutsenon ja Lappeenrannan yhdistämisestä. Kuvitteellista kokonaisuutta nimitettiin tilanteen mukaan joko Saimaankaupungiksi, Saimaanrannaksi tai Nauhakaupungiksi. Idean kannattajien mielestä kolmen kaupungin rypäs tulisi muodostamaan riittävän vaikuttavan ja vaikutusvaltaisen kokonaisuuden. Ison keskuksen myötä myös eteläkarjalaisen itsetunnon ja -arvostuksen vakuutettiin nousevan, ja muistutettiinpa lisäksi siitäkkin, että karjalaisena kaupunkikeskuksena Saimaankaupungin rahkeet menetety Viipurin viran täyttämiseen olisivat paremmat kuin pelkällä Lappeenrannalla. Kaupunkien yhdistämisisideaan epäilevämmiin suhtautuneet nostivat vastaavasti esiin kysymyksen, olisiko Saimaankaupunki lopulta muodostuessaan enemmän kuin Imatran, Joutsenon ja Lappeenrannan yhteisumma (ES 27.1.2000). Elinkeinoelämä ja yrittäjät olivat hedelmälliseen yhteistyöhön pystyneet, mutta virkamiehillä ja paikallispoliitikoilla oli vielä paljon petrattavaa (ES 21.4.2000).

Maakunnallisessa yhteistyö- ja identiteettikeskustelussa sivuttiin vahvasti myös Etelä-Karjalan alueelliseksi painopistealueiksi määritettyjen Venäjän kaupan sekä teknologisen osaamisen merkitystä eteläkarjalaisille itselleen (ES 2.10.2000). Oliko näiden elementtien varaan mielekästä rakentaa Etelä-Karjalan identiteettiä, vai jäivätkö ne asukkaille ulkokohtaisiksi abstraktioiksi sekä taloudellisen kilpailukyvyyn sanelemiksi reunaehdoiksi (ES 14.12.2000, ES 20.12.2000)? Paikoitellen maakunnallisen identiteetin valjastamista elinkeinoelämän palvelukseen kritisoi, sillä infrastruktuurilla tai informaatioteknologialla ei katsottu olevan

tekemistä identiteettien kanssa.

Eniten maakuntaa kuitenkin jakoi ristiriitainen suhtautuminen rajaan, Venäjään sekä venäläisiin. Kielimuuri ja Venäjän tuntemuksen yleinen vähäisyys pitivät yllä ennakkoluuloja sekä varauksellisuutta, ja kanssakäymistä leimasi usein vahva projektionistinen lataus. Virallisesti puitteita lisääntyvälle vuorovaikutukselle haluttiin joka tapauksessa edistää, ja pisimmällä pyrkimyksissä oltiin Imatralla, missä kehiteltiin kaksoiskaupunki-konseptia yhdessä naapurikaupunki Svetogorskin kanssa (ES 6.6.2000). Epävirallisemmissa asenteissa raja-aidan korkeus oli taas monesti sitä hyväksyttävämpi, mitä tehokkaammin se suojasi ei-toivotuilta ilmiöiltä. Samalla tosin muistutettiin, että Venäjä teki Karjalankannakselle jatkuvasti investointeja, minä uskottiin nostavan jatkossa alueen elintaso (ES 19.9.2000).

2000-luvun puolivälissä Venäjän voimistunut talouskasvu alkoi hyödyttää selkeästi Etelä-Karjalaa kaakkoisrajan liikenteen kasvaessa, vaikka ahtaat päätiet ja vanhakantaiset rajamuodollisuudet monimutkaisine viisumikäytäntöineen hidastivat rajanylitystä (ES 9.2.2006, ES 27.4.2006, ES 3.12.2006). Toisaalta näitäkin epäkohtia huolestuttavampana pidettiin sitä, että kulttuurisella tasolla kohtaamiset naapureiden välillä olivat edelleen monen epäluulon takana, ja kasvavaan venäläisväestöön suhtauduttiin valitettavan usein enemmän uhkana kuin voimavarana (ES 17.6.2006, ES 16.11.2006). Näin ollen toisinaan kysyttiin, miksi rautaesirippua Suomen ja Venäjän välillä piti edelleen pitää yllä asenteissa, jos sitä ei kerran enää muutoin ollut olemassa. Johtuivatko epäilevät asenteet kenties siitä, että lisääntyvät venäläisvaukut koettiin uhkaksi maakunnan identiteetille? Jos näin oli, piti muistaa, että sekä avoimella että varautuneella suhtautumisella monikulttuuriseen kanssakäymiseen oli omat seurauksensa: joko alueellisen vetovoimaisuuden lisääntyminen tai sisäänpäin kääntyneisyys, pahimmillaan rasismi (ES 20.5.2006).

Maakunnan tulevaisuus

Tarkasteltaessa lopuksi 2010-luvun Etelä-Karjalaa ja sen tulevaisuuden näkymiä on merkille pantavaa, kuinka mittavien muutosten kautta nykyhetkeen on edetty. Rajansiirtoon pakolla sopeutetusta, jaetusta maakunnasta on tullut suhteellisen nopeassa ajassa konkreettinen idän portti. Siirtymä ei ole ollut kuitenkaan kivuton, sillä pitkään lähinnä vain suojana olleen rajan mieltäminen uusia mahdollisuuksia avaavaksi elementiksi on

hidas prosessi, jonka yhteydessä ei ole mielekäs sivuuttaa Etelä-Karjalan alueellista historiaa ja väkivaltaista jakamista kahtia, muttei myöskään vahvistaa ajatuksia jonkinlaisesta Tynkä-Karjalasta, jonka alueidentiteettiä työstettäisiin poissaolevan tai menetetyksi koetun todellisuuden kautta. Monikulttuuristuvassa maailmassa maakunnalta vaaditaan eteenpäin pääsemiseksi pikemminkin entistä rohkeampaa asemoitumista itärajan sulke-
masta pohjukasta avoimmaksi idän ja lännen kohtaauspaikaksi.

Keskeisimpinä yhteisinä nimittäjinä teemoille, jotka ovat toimineet Etelä-Karjalan alueidentiteetin rakennuspalikoina sotien jälkeisten kuuden vuosikymmenen ajalla maakuntalehti *Etelä-Saimaassa*, ovat kuitenkin olleet juuri rajat sekä niiden muodostamat eronteot niin Neuvostoliittoon – ja myöhemmin Venäjälle – kuin oman maakuntarajan ulkopuolelle Kouvolan suuntaan. Lisäksi rajoja on tehty myös maakunnan sisälle, etenkin Lappeenrannan ja Imatran välille. Minkään näiden rajanteon vaikutusta eteläkarjalaisuuden muotoutumiseen ei voi sivuuttaa, mutta ei tule myöskään unohtaa sitä, että rajojenkin merkitykset muuttuvat jatkuvasti.

Edellä mainituista rajoista merkitystään Etelä-Karjalan identiteetin rakentumisen kannalta on ehdottomasti näkyvimmin muuttanut valtakunnan raja. Maakunnan alueelliseen kehitysdynamiikkaan voidaankin soveltaa rajojen ja rajaseutujen vaihtelevia merkityksiä sekä olosuhteita tutkineen Oscar J. Martinezin (1994) määritelmää rajan yli tapahtuvan vuorovaikutuksen muutoksista. Martinezia mukaillen Etelä-Karjalassa on edetty toisen maailmansodan jälkeisestä ”vieraantuneesta” rajaseudusta kohden 90-luvun ja 2000-luvun taitteen avoimempaa, ”vuorovaikutteista” rajaseutua, jossa visiot ”integroidusta” rajaseudusta viisumivapauksineen vaikuttaisivat tosin olevan edelleen vaikeasti hahmotettavissa, ainakin välittömässä lähitulevaisuudessa (vrt. Martinez 1994; Paasi 1995a: 29–30; Paasi 1995b; Paasi 2000: 94–97). Keskeinen kysymys maakunnan tulevaisuuden kannalta tässä yhteydessä on, löytyykö maakunnasta kohtaamispinnoja rajan ylittävän tulevaisuuden työstämiselle?

Olivatpa maakunnan kehityssuunnat ja rajan muuttuvien merkitysten nopeus jatkossa mitä tahansa, edellyttää Etelä-Karjalan menestyminen tulevaisuudessa joka tapauksessa vahvaa oman alueen identiteettiä. Tämä taas konkretisoituu kysymyksiksi maakunnan sisäisestä koheesiosta sekä alueellisen kehittämistahdon yhtenäisyydestä, joiden onnistuneisuutta voidaan mitata Etelä-Karjalan viihtyvyyden, elinvoimaisuuden ja hou-

kuttelevuuden kautta. Kuten edeltävät kappaleet osoittavat, maakunnan sisäistä yhtenäisyyttä on epäilty useaan otteeseen puutteelliseksi ja kyseenalaistettu joko hajanaiseksi koetusta väestöpohjasta ja seutukuntarakenteesta johtuen tai historiallisiin sekä aluehallinnollisiin epäkohtiin vedoten. Eivätkä haasteet ole vähenemässä tulevaisuudessakaan, sillä erityisesti kysymykset kuntien välisten yhteistyövelvoitteiden toteuttamisesta tullaan asettamaan kriittisten arviointien kohteiksi eri puolilla Etelä-Karjalaa.

Lopuksi on toki myönnettävä, että maakunnallisen tason identiteettikeskustelua kohtaan voidaan esittää alueidentiteettitarkastelun yhteydessä perustellustikin kritiikkiä, sillä monissa tapauksissa itse maakuntaidentiteetti jää helposti etäiseksi, eri instituutioiden ja organisaatioiden kuten maakuntalehtien tuottamaksi keinotekoiseksi käsitteeksi. Etenkin näin jos alueellisuutta tai maakuntaa rakennetaan ihmisten mieliin lähinnä vain levikkien ehdoilla. Keskeistä olisikin Jaana Hujasta (2000: 248–255) lainaten pohtia, miten alueidentiteettiä voitaisiin rakentaa alueen, tässä tapauksessa siis eteläkarjalaisen itsensä näköisesti heidän omista näkökulmistaan. Tällöin maakunnallisen median tehtävänä olisi näyttää Etelä-Karjalan sekä eteläkarjalaisuuden kasvot sellaisena kuin ne ovat muovaten samalla alueen moninaisia identiteettejä.

Kiitokset

Lappeenrannan teknillisen yliopiston Etelä-Karjala-instituutissa toteutettua Etelä-Karjalan alueidentiteettitutkimushanketta ovat rahoittaneet Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Karjalan rahasto, Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö, Karjalan Kulttuurirahasto Säätiö sekä Jenny ja Antti Wihurin rahasto.

Lähteet

Anttila, Eija-Hilkka (2005). *Syvät rivit: Etelä-Saimaan vaiheet 120 vuoden ajalta*. Etelä-Saimaan Sanomalehti Oy, Lappeenranta.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino, Tampere.

Etelä-Karjalan liitto (2010). *Etelä-Karjalan liitto, tietopalvelu ja julkaisut, tilastot, tilastot aihealueittain, väestö*. 15.3.2010, <http://www.eكليitto.fi/>

Etelä-Saimaa (2010). *Etelä-Saimaa, yhteydet, mediatiedot*. 8.3.2010, http://www.esaimaa.fi/page.php?page_id=317

Hokkanen, Kari (2006). *Ilkan vuosisata*. Etelä-Pohjanmaan lehtiseura, Keuruu.

Hujanen, Jaana (1997). Media alueellista identiteettiä rakentamassa. Teoksessa Virtapohja, Kalle (toim.) *Puheenvuoroja identiteetistä: johdatus yhteisöllisyyden ymmärtämiseen*.

Atena, Jyväskylä, 97–112.

Hujanen, Jaana (2000). *Journalismin maakunnallisuus. Alueellisuuden rakentuminen maakuntalehtien teksteissä ja tekijöiden puheessa*. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Jukarainen, Pirjo (2001). *Rauhan ja raudan rajoilla: nuorten maailmanjäsenyyksiä Suomen ja Venäjän sekä Ruotsin ja Suomen rajojen tuntumassa*. Like, Helsinki.

Komiteanmietintö 1956: 26. Kaakkoisen rajaseudun komitean mietintö.

Loima, Jyrki (2006). *Myytit, uskomukset ja kansa. Johdanto moderniin nationalismiin Suomessa 1809–1918*. Yliopistopaino, Helsinki.

Martinez, Oscar J. (1994). The dynamics of border interaction. New approaches to border analysis. Teoksessa Schofield, Clive H. (toim.) *Global boundaries: world boundaries volume 1*. Routledge, London, 1–15.

Moring, Inka (2000). Heimojen maa? Paikallistamisen politiikka ja identiteetti alueellisissa lehdissä. Teoksessa Tapper, Helena (toim.) *Me median maisemissa. Reflektioita identiteettiin ja mediaan*. Palmenia, Helsinki, 80–113.

Mustonen, Anu (1997). Media ja identiteetti. Teoksessa Virtapohja, Kalle (toim.) *Puheenvuoroja identiteetistä: johdatus yhteisöllisyyden ymmärtämiseen*. Atena, Jyväskylä, 145–159.

Paasi, Anssi (1986). *Neljä maakuntaa: maantieteellinen tutkimus aluetietoisuuden kehittymisestä*. Joensuun yliopisto, Joensuu.

Paasi, Anssi (1995a). Maantiede, geopolitiikka ja Suomen itärajan muuttuvat representaatiot. *Alue ja Ympäristö* 24:2, 28–49.

Paasi, Anssi (1995b). The social construction of peripherality: the case of Finland and Finnish-Russian border areas. Teoksessa Eskelinen, Heikki & Snickars, Folke (toim.) *Competitive European peripheries*. Springer, Berlin, 235–258.

Paasi, Anssi (1999). Läänejä ja kulttuurialueita. Teoksessa Westerholm, John & Raento, Pauliina (toim.) *Suomen kartasto 1999. 100-vuotijuhlakartasto*. Suomen Maantieteellinen Seura, WSOY, Porvoo, 100–103.

Paasi, Anssi (2000). The Finnish-Russian border as a shifting discourse. Boundaries in the world of de- and re-territorialisation. Teoksessa Ahponen, Pirkkoliisa & Jukarainen, Pirjo (toim.) *Tearing down the curtain, opening the gates. Northern boundaries in change*. SoPhi, University of Jyväskylä, 85–100.

Peltonen, Arvo (1987). *Kaakkois-Suomi – muuttuva rajamaa: Kaakkois-Suomen aluerakenteen kehitys 1800- ja 1900-luvulla*. Helsingin yliopisto, Helsinki.

Salokangas, Raimo (2003). "Ankarat käskyt kohtalon" Vaasa Oy, *Vaasa-lehti ja Pohjalainen kohtaavat lehtimarkkinoiden murroksen*. Vaasa Oy, Vaasa.

Salovaara-Moring, Inka (2004). *Media geographies. Regional newspaper discourses in Finland in the 1990s*. Department of Communication, University of Helsinki.

Sanoma (2010). *Sanoma, tuotteet ja palvelut, sanomalehdet*. 8.3.2010, <http://www.sanoma.com/content.aspx?f=2187>

Talvi, Veikko (1987). *Rajalääni: kaakkoisen Suomen vaiheita*. Kymen lääninhallitus, Kouvolaa.

Uutisvuoksi (2010). *Uutisvuoksi, henkilöasiakkaat, jakelu*. 8.3.2010, http://www.uutisvuoksi.fi/page.php?page_id=37

Werbner, Pnina & Modood, Tariq (2000, toim.). *Debating*

cultural hybridity: multicultural identities and the politics of anti-racism. Zed Books, London.
Zimmerbauer, Kaj (2008). *Alueellinen imago ja identiteetti liik-
keessä.* Helsingin yliopisto, maantieteen laitos, Helsinki.

Sanomalehtiartikkelit

Etelä-Saimaa (ES)

- 15.1.1946. "Yhden lehmän omistajat".
14.9.1946. *Maanviljelijäväestöllämme on avainasema talous-
elämämme kohottamisessa ja kehittämisessä.*
25.11.1950. Nimimerkki "Oksa": *Karjalainen yritteliäisyys
antanut maakuntamme kaupalle oman panoksensa.*
14.7.1956. *Neuvostoliiton ja Suomen välinen raja lopullisesti rat-
kaistu: Kylmää vettä Moskovasta toiveajattelijain niskaan.*
2.1.1960. *Väestökatoa edelleen maaseudulla. Kaupunkien ja
kauppalaan asukasluvut lisääntyneet.*
4.2.1960. Kaukovaara, V-V: *Etelä-Karjalan Maakuntaliiton
kotiseututyötä.*
20.2.1960. *Enso-Gutzeit on pankkijana joka kymmenennelle
vientimarkallemme. Enemmän, parempaa ja huokeammalla
tehtaan tunnuslauseena.*
25.11.1960. *NL valmis vuokraamaan Saimaan kanavan
neuvostoliittolaisen osan Suomelle 50 vuodeksi. Moskovassa
käydystä neuvotteluista annettiin tiedonanto. Presidentti
Kekkonen: Saimaan kanava tulee aukaisemaan suuria
mahdollisuuksia Itä-Suomen kehittämiseksi.*
11.1.1966. *Etelä-Karjalan maakuntaa odottavat tärkeät tehtä-
vät: Maakuntaseminaari alkoi Lappeenrannassa.*
12.1.1966. *Maakuntaseminaari päättyi: Toimikunta valittiin
valmistelemaan kiinteämpää maakunnallista yhteistyötä.*
13.4.1970. *Siirtokarjalaiset juhlivat Imatralla.*
1.9.1970. *"Nyt on puolustettava erilaisuuden vapautta" Kaakon
karjalaisilla 30-vuotisjubilat.*
19.11.1970. *Maakuntaitsehallinto ja sairaanhoitohallinto.
Lausunnot E-K:n maakuntaliitolta.*
30.12.1970. *Lappeenrannan vetäytyminen horjuttaa maakun-
taliittoa. Kaupunki haluaa lisää sananvaltaa.*
7.3.1980. Sarhimaa, Lauri: *Etelä-Karjalasta lääni - se on
oikein!*
13.2.1980. Kaupunginjohtaja Jarmo Kõlhi: *Toimintaan Etelä-
Karjalan läänin puolesta.*
29.5.1980. Kononen, Seppo: *Etelä-Karjala yhtä mieltä lääni-
asiassaan. Nyt mentiin - Helsinkiin.*
14.1.1986. *Imatra ydinalueyhteistyöstä: Yhteistyökyvytön kil-
pailufoorumi.*
7.2.1986. Laine, Seppo: *Lääninraha ryydittää: Kehittyvästä
tekniikasta läänin pirstusruike.*
20.3.1986. *Selkeät mökkialueet eteläiselle Saimaalle. Suur-
Saimaasta veneilijöiden paratiisi?*
16.9.1986. Sarhimaa, Lauri: *Eteläkarjalainen yhteistyö.*
20.11.1986. Kuiskaaja (Vuorinen, Aimo): *Sitää puhe.*
31.12.1986. *Etelä-Karjalan väestö vähentynyt rajusti.*
2.1.1990. Maaherra Matti Jaatinen uuden vuoden vastaan-
otollaan: *Kymen läänillä hyvät mahdollisuudet uudistuvassa
Euroopassa.*
26.1.1990. *Viipurista odotetaan esitystä. Neuvostoliiton sisäinen
tila hidastaa erityisaluepäätöksiä.*
11.4.1990. *Etelä-Karjalassa jo yli 70 turvapaikan hakijaa.
Rauhan vastaanottokeskus avautuu tänään.*
18.4.1990. *50 vuotta täytyy. Karjalan Liitto käy jubliinsa*

- uhoamatta.*
26.4.1990. *Lappeenrannan ja Leningradin korkeakoulut yhteis-
työhön. Leningradin ja Saimaan alueen saasteet tiukempaan
tarkkailuun.*
11.6.1990. *Huoli Kaakkois-Suomen saastumisesta ei mene
perille eduskunnassa.*
25.10.1990. *Vasta ensolaisevakoille tosituloksia. Tuskainen taival
Imatralla Svetoon.*
27.11.1990. *Maakuntaliiton puheenjohtaja varoitteli neuvos-
tomuuton vaarasta maakuntapäivillä.*
17.12.1990. Laaninen, Urpo: *Juuria voi hakea vaikka Viipurin
700-vuotisjublistia. Etelä-Karjala kansainvälistyy luontevasti
itärajan kautta.*
10.2.1996. Soikkeli, Markku: *Vuosikymmenen merkittävin
maakuntaa koskeva päätös edessä: Etelä-Karjalan liitto ja
kunnat esittävät EU 2-alueelle jatkoaikaa.*
19.2.1996. Kokkonen, Anne: *Kari Väisäsen mielestä lehdistön
on uskallettava ottaa kantaa asioihin. Liiallinen herkkähipi-
äisyys haittaa avointa keskustelua Etelä-Karjalassa.*
16.5.1996. Hernesmaa, Jorma: *Toiveidentynnyreistä vapaavyö-
hykettä tuskin kannattaa rakentaa.*
6.8.1996. Leskinen, Ilpo: *Lappeenrannan selkeä muuttovoitto
poikkeus maakunnassa. Etelä-Karjalassa väki väheni, kuoli
ja muutti pois.*
17.9.1996. *Rattijuopumukset ja väkivalta rikollisuus kasvussa.
Itärajan viinaralli on lisännyt alkoholihaittoja Kaakkois-
Suomessa.*
21.9.1996. Hernesmaa, Jorma: *Voihan Venäjä!*
28.10.1996. Kotiharju, Anne: *EU:n Tavoite 2-ohjelma poikinet
jo satoja työpaikkoja Etelä-Karjalassa.*
27.11.1996. Hernesmaa, Jorma: *Kansainvälistyvä Lappeen-
ranta?*
3.12.1996. Vaherkylä, Pertti: *Etelä-Karjalan kehitysnäkymät
ovat nyt maan huonoimmat.*
27.1.2000. Hernesmaa, Jorma: *Nokka pystyy eteläkarja-
laiset!*
5.3.2000. Luukko, Johanna: *Korhonen korostaa maakunnallista
yhteistyötä alueiden kehityksessä. Maakuntien vahvuudet
voivat jäädä hyödynättä ilman yhteistyötä.*
21.4.2000. Pesu, Jukka: *Mikä vaikuttaa Etelä-Karjalan me-
nestykseen? Vahva alueellinen identiteetti ja menestysprofiilin
tunteminen on tärkeää.*
6.6.2000. Ojalainen, Irmeli: *Taloutta, tekniikkaa ja kult-
tuuria Imatran ja Svetogorskin sopimuksessa. Svetogorskin
isoista onnettomuuksista halutaan järjestää nopeasti tietoa
Imatralla.*
29.8.2000. Laaninen, Urpo: *Etelä-Karjalan seutukuntayh-
teistyössä suuria eroja. Maakunnan pohjoispäässä ollaan
yhteistyössä muita pidemmällä.*
12.9.2000. Andersson, Markku: *Onnistunutta yhteistyöpoli-
tiikkaa Etelä-Karjalaan. Onko kaikki kunnossa vai tarvit-
semmeko uutta kurssia 2000-luvulle?*
19.9.2000. Laaninen, Urpo: *Koiviston satamasta niitti Karjala-
haaveille.*
2.10.2000. Vuorinen, Aimo: *No nyt puhutaan identiteetistä.*
22.11.2000. Laaninen, Urpo: *"Etelä-Karjalan yhteistyö voisi
olla paljon parempi" Kantaliiton Timo Kietäväinen toivoi
Lappeenrannan ja Imatran ottavan uuden ison askelen
yhteistyössä.*
14.12.2000. Loisa, Marjo: *Identiteetti ei rakennu teistä.*
20.12.2000. Värtö, Petteri: *Etelä-Karjalaa ja Kymenlaaksoa
ajetaan EU:n väyläksi Venäjälle. Maakuntien merkkimiehet*

- miettivät hankkeita, joilla Kaakkois-Suomi kytkeytyy pohjoisen ulottuvuuden kansalliseen ohjelmaan.*
- 9.2.2006. Rinkinen, Antti: *Etelä-Karjalan kautta Venäjälle.*
- 27.4.2006. Rinkinen, Antti: *Tulliasema kunnossa, Kaakkois-Suomen tiät eivät.*
- 20.5.2006. Kallio, Jorma: *Idän ja lännen kohtaupaikka.*
- 17.6.2006. Hänninen, Jyri: *Rasistinen ahdistelu ajoi opiskelijan pois Imatralta.*
- 16.11.2006. Lakka, Pekka: *Maahanmuuttajille on tilaa Etelä-Karjalassa.*
- 3.12.2006. Immonen, Olli: *Viisumivapaus - nyt.*